

Sygn. akt III AUa 336/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2015 r. w Szczecinie

sprawy M. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o przyznanie renty

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 5 marca 2015 r. sygn. akt VI U 1367/13

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka

- Stelmaszczuk

III AUa 336/15

UZASADNIENIE

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego M. J. z 23.09.2013 r. o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy, decyzją z 23.09.2013 r. załatwił wniosek odmownie.

Ubezpieczony odwołał się od decyzji podając, że spełnia przesłanki do przyznania renty. Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania powołując się na orzeczenie orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy skarżącego od 28.06.2012 r. do 31.08.2015 r. Nadto twierdził, że ubezpieczony nie spełniał przesłanek z art. 57 ust. 3 i 58 ustawy.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 5 marca 2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję z 23.09.2013 r. i przyznał M. J. prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na okres od 1.05.2013 r. do 31.08.2015 r.

Sąd okręgowy dokonał następującego ustalenia, które sąd apelacyjny przytacza w pełnym zakresie: M. J., ur. (...), został uznany orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z 9.08.2013 za całkowicie niezdolnego do pracy w okresie 28.06.2012/ 31.08.2015.

W ramach rozważań sąd okręgowy natomiast wskazał, że uwzględnił odwołanie i jako podstawę prawną przywołał art. 57 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013, Nr 1440 ze zm.:

Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: 1) jest niezdolny do pracy; 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy; 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów(ust 1) . Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy(ust. 2).

Dalej wskazał treść art. 58 ustawy:

Warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt. 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej: 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat; 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat; 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat; 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat; 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. (ust 1) . 2. Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej. 3. Jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w ust. 1, warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe. 4. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Sąd okręgowy bardzo celnie podał, że spór toczył się w zakresie zagadnienia, czy ubezpieczony legitymujący się stanem całkowitej niezdolności do pracy był niezdolny do pracy na 30 kwietnia 2010 r., gdyż wówczas wszystkie przesłanki do renty ubezpieczony by spełnił. W tym zakresie powołał biegłego specjalistę chirurgii naczyń, który stwierdził, że M. J. był niezdolny do pracy częściowo na dzień 30 kwietnia 2010 r. Organ rentowy ostatecznie tej okoliczności nie kwestionował i pozostawił wydanie wyroku uznaniu sądu, a sąd dał wiarę opinii biegłego, która po jej uzupełnieniu jednoznacznie opowiadała na pytanie sądu.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego art.57 ust.2 i art. 58 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskutek niewłaściwego ich zastosowania przez przyjęcie, iż ubezpieczony spełniał wymagania do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Apelujący wnioskował o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania M. J.. W uzasadnieniu argumentował, że spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy na 30.04.2010 r. Sąd rozstrzygnięcie oparł na opinii biegłego lekarza specjalisty chirurgii naczyń, który w opinii z 26.04.2014r. oraz opinii uzupełniającej uznał, że ubezpieczony na dzień 30.04.2010 r. był częściowo niezdolny do pracy. W świetle

zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego było więc bezsporne, że ubezpieczony nie spełniał warunków prawnych do nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, określonych w art.57 i art.58 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd apelacyjny rozważył sprawę i uznał, że apelacja jest uzasadniona, jakkolwiek o rozstrzygnięciu sądu II instancji zadecydowały względy proceduralne nie przywołane w treści apelacji.

W sprawie ubezpieczony wystąpił o rentę z tytułu niezdolności do pracy, przy czym spośród przesłanek ustawowych niesporna była tylko ta dotycząca całkowitej niezdolności do pracy od 28.06.2012 r. od 31.08.2015 r. Organ rentowy uznał, że ubezpieczony nie udokumentował okresu składkowego i nieskładkowego w rozmiarze co najmniej 25 lat, nie udokumentował 30 lat składkowych, nie udokumentował 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy oraz przed zgłoszeniem wniosku o rentę, a nadto niezdolności powstała w okresie dłuższym niż 18 miesięcy po ustaniu zatrudnienia; organ rentowy uznał, że ostatni okres ubezpieczenia ustał 31.10.2008 r., zaś 18 miesięcy od jego ustania przypada na datę 30.04.2010. Ubezpieczony w odwołaniu od spornej decyzji do sądu przedstawił nowe dowody dokumentujące zatrudnienie oraz dokumentację lekarską.

W takim stanie sprawy postępowanie dowodowe sąd okręgowy sprowadził do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty chirurga. Opinia biegłego zawierała konkluzję, że można uznać częściową niezdolność do pracy na dzień 30.04.2010. Sąd okręgowy natomiast w wyniku postępowania dowodowego, w zakresie przesłanek ustawowych prawa do renty ustalił jedynie fakt bezsporny mianowicie, że ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy od 28.06.2012 do 31.08.2015 i w oparciu tylko o to ustalenie uwzględnił odwołanie oraz przyznał ubezpieczonemu rentę od 1.05.2013 do 31.08.2015.

Sąd apelacyjny zajmuje stanowisko, że uzasadnienie sądu okręgowego urąga elementarnym zasadom procedury cywilnej w zakresie wymogów stawianych uzasadnieniom wyroków, art. 328 §1 k.p.c. Oczywiście i pożądanym jest by uzasadnienia wyroków sądowych były zwarte i konkretne, ale to nie jest jedynie kryterium, ponieważ zasadniczą funkcją uzasadnienia wyroku sądowego jest zaprezentowanie przez sąd rozumowania, które doprowadziło sąd do konkretnego rozstrzygnięcia sporu. W analizowanej sprawie takiego wyводу zabrakło, co należy przypuszczać było konsekwencją rutynowego podejścia do sprawy i braku wnikliwej znajomości okoliczności sprawy. Sąd okręgowy skupił się bowiem jedynie na dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, co w sprawie o rentę jest czynnością rutynową. Nie zechciał natomiast zauważyć, że w sprawie sporne są wszystkie przesłanki prawa do renty poza całkowitą niezdolnością do pracy. Sąd apelacyjny nie przedstawia sądowi okręgowemu pouczenia w zakresie wymogów uzasadnienia wyroku sądowego zawartych w art. 328 § 1k.p.c. uznając, że nie licuje to z powagą urzędu sędziego sądu okręgowego na szczeblu okręgowym.

Sąd okręgowy, chociaż przywołał treść art. 57 i 58 ustawy rentowej, nie ustalił żadnej okoliczności dotyczącej wymogów prawa do renty co jednoznacznie wynika z części ustalającej, a sporne były wszystkie. Jakkolwiek w części rozważającej sąd odnotował stwierdzenie biegłego co do niezdolności do pracy, do relacja sądu z treści opinii nie jest wiążącym prawnie ustaleniem sądu i nie podlega subsumpcji. Rzeczą sądu jest bowiem analiza każdego dowodu pod kątem celowości i wiarygodności tak by dowód mógł stanowić podstawę ustalenia użytecznego prawnie faktu. Nie podlega natomiast subsumpcji sprawozdanie z treści dowodu.

Należy też zauważyć, że sąd nie odnotował, że w sprawie między tymi samymi stronami o to samo roszczenie została wydana nowa decyzja z 20.11.2013, również odmowna (patrz odpowiedź na odwołanie).

Podsumowując, w oparciu o przedstawioną przez sąd w pisemnym uzasadnieniu wyroku motywację rozstrzygnięcia, sąd apelacyjny uznał, że sąd okręgowy nie dokonał w sprawie żadnych istotnych ustaleń, co było konsekwencją zaniechania postępowania dowodowego na okoliczność tak stażu ubezpieczeniowego, jak i ewentualnie daty powstania niezdolności do pracy, tym bardziej że ubezpieczony złożył dokumenty na okoliczność zatrudnienia. Brak

ustaleń istotnych z punktu widzenia przesłanek prawa materialnego powodował, że nie można było praworządnie zastosować prawa materialnego.

W rezultacie przedstawionej oceny prawnej, sąd apelacyjny na podstawie art. 386 §4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.